

هاوثة يمانى راطوزەر بۇ ئىكھاتە كان... ئاسۆي ضارە سقرە بۇ قەيرانە كانى عىراق

عىراق لى شايستىيى ھەل بىداردىكى نوي نىك دەبىتتە، بەجۇرىك لى روي تىرە و بەجىھىنانە ھاوشىتە ئىشىنىنى كىتى، بەلام لى كاتوسات و ناواندا جىاواز. سونكى ھەل بىدارنى ئاينىدە بەرەھەندە ضارە نوسازە كانىيە ھەرۈھا بە نوانا كانى يە كىلىكىرەنە ۋە قۇناغە كەۋە لى سەر طواستە ۋە عىراق ۋە ستاۋە بۇ قۇناغىكى ھىمىنتر و ئىطەر دەستى بەر يەۋە بىردى قەيرانە كان شىكى باش بىكن، ھەرۈھا ئىطەر ئىشەۋانە ئىۋە بىت ئىۋا دۇخە كى زىاتر ئىش و ھەل كىشاوتر دەبىت. كە ئىم ھەل بىدارنى كۇمەلەك دوورر وانى (الستىراف) ھەبە لى ۋاۋە رەداين كە دروستىن، كە تىيدا ئاۋا بونى ھىزى سىاسى ھەبە و ھەل كىشانى ھىزى تىرش، سقرە راي تىرخانىردى ئىطەي ھىزى سىاسى كارا لى دىمەنە كەدا، بەلام شىۋازى ھەل بىدارنى ھەرضۇنىك بىت دەرضە كەشى ضى بىت، ئىۋا لى سقرىتى ۋە لىمىكى تىرۋتە سەل بۇ ئىۋ نىشانە ئىسبارە بدۇزىتەۋە كە ناۋە رۇكە كەي دەلەت: " ضى دەبىت ئىطەر سۋوئىن بۇ ھەل بىدارنى ئىشەۋخت، ئىرە ۋە كىردن لى ھەل بىدارن كۇتاي بىت بەبى ئىۋە سۋر ھەل طەر ان و طىر انەۋە ئىمانە ھاۋلاتى بە سىستىمىكى سىاسى دىموكراسى لى نوانا دا نە بوو. ئىۋ ضارە سقرە ئىمە بۇ قەيرانە عىراقىيە كە دەبىنن ھەمان ئىۋ ضارە سقرە كە لى ماۋە كانى رابردوۋا ئىشنىازمان كىردبوو، لى لايەن كوتلە سىاسىيە كانەۋە رىۋبەرۋى رە تىكرەنە ۋە بۇۋە بەھۇي مەزاجى سىاسىيە كە ئىۋ دەمە باۋى ھە بوو، سونكى كوتلە سىاسىيە كان لى سقرە كەشى دە تىرسان، بە بىركىرەنەۋە لى ناۋە سىندوقە كەدا ئارەزۋى ھەمىشە بىركىرەنەۋە بان ھە بوو نەك لى دەرەۋەي. لى سقر ئىم بىنە ماىە ئىمە ۋاى دەبىنن كە ضارە سقرە كە لى ئىكھىنانى ھاۋتە يمانىتتىيە كى راطوزەرى ئىكھاتە كانا بۇ ھەل بىدارن خۇي مەلاس داۋە، نويىنەر طىشت بىت، تىر وانىن و ئىرادەي نىشمانىيانە بىت، تۋاناي ئىكەۋە لى كانەۋە كە لىنە كانى نىۋان جە ماۋەرى طىشتى و رىكخەرى سىاسىيە كانى ھەبىت و لى تۋاناي دا بىت كىرۇكىكى كارى ھاۋسە نط لى سىستىمى سىاسى ئىكھىنىت لى سقرە بىنە ماى بىرۇكەي (دۇستايەتى) ئىمان) و نە بارىتى). " لى رىي ئىۋ ھىزانە ئىش ھەل بىدارن لى سقر ئاراستىي لى بەر يەۋە بىردى دەۋلەت دا رىككەۋىت، كە ئىمەش بە تەۋاۋى تۋىيە كى جىاۋازى ھاۋتە يمانىتتىيە كانە كە دۋاى ھەل بىدارن ئىكە ھىنرىن، ئىۋەشى كە فاكترى ھاۋبەشى نىۋان ھە موۋان دەبىت بىرئىيە لى سۋنىتى دابە شىكرى دەسەلات بە ئىي زىمانى شايستىيى ھەل بىدارن. بەلام ھاۋتە يمانى راطوزەرى ئىكھاتە كان، ئىۋە سقرەۋىكە... نويىنەر انى ھىزە سىاسىيە كان بە شدارى تىدا دەكەن لى طىشت طۇرە نە كانەۋە، ھىزانىك قورسايە كى سىاسىيە و كۇمەلەبەتى، ھەرۈھا مىدوۋىيە كى كۇششكارى رىۋان شانبەشانى ھىزە ھەل قۇلاۋە كانى بزوتنەۋە تىرشىيان ھەبىت، كە تۋانا كانى سۋاۋىدىرى دەكەن لى سقر سەئاندى نويىنەر ئىتى كىردى سىاسى خۇي لى قۇناغى داھا تۋودا. ئىكھىنانى ھاۋتە يمانىتتىيە كى راطوزەرى بەر يەۋە ندى ئىكھىنانى ھاۋتە يمانىتتىيە كى تىرى ھاۋشەۋەي خۇي دەسە ئىنىت، بە مجۇرە

تۆكمە كردني طەيشتن بە ئامانجە ئارەزوومە ندانەكە ، ھەتا يەكەك لە ھاوئەيماننەتيەكە زۆرینەي ئەرلەمان بباتووە و حكومت ئیكەھینەيت و ھەرسە سەركاھەتيەكە دەستنيشان بکات، ھەرۆكە تواناي ئەوێ دەبەت زەمینەكەي طونجاو بۇ ساكازيەكەي ئاروومە ندانە دەستەبەر بکات، لەئیش ھەمووشیانووە راستاندي دەستور و نوێکردنەوێ سيستمی سياسي بەئەي داخووزيەكەني قۇناغە نوێەكە.

ھاوئەيماننەتي راطوزەر بۇ ئیكەھاتەکان واکە دەنطدەر دەکات ھەل بەدەردەكەي تەندروست بکات و ھانی دەدات بۇ بەشداریکردن، بەمەش دۇخەي بەرنامەي ھەل بەدەردەني سواو و کۆئیکراوێ دروشمە دووبارەکان کۆتايي ئیدەھینەيت کە دەبەتە ھۆي زيادکردني ئاومیدي لای دەنطدەر. بەلەبەرھاترني ئەوێ کە ئیكەھینانەي ھاوئەيماننەتي نیشتمانەي کۆک، بەشەوێەكەي روون لیکرراوي راستەقینە لە سەركەوتن و شکستەکان دیاري دەکات. طومانی تەدائە نيە کە ھاوئەيماننەتي راطوزەر ھەل بەدەردەني ئرۇدەكەي سياسي نیشتمانەي طەوورە نوینەرایەتي دەکات، دەبەتە دەربەر ئرنيئە طشتيەكە کە عیراقیەکان لەسەر کۆک دەبن، لەسەر و ھەمووشیانووە (ھاوئەيماننەتي و ھاوئەيماننەتي خزمەتپووزاري طشتي) ، ھەرۆکە ئەم ھاوئەيماننەتيە ئارەزوومە ندانەكە کار دەکات بۇ ئیكەھاتەني کردني حکومەتەك خزمەتکاري میللەتەكەي بێت، ئەمەش ضارەسەرکە لە قولایي قۇناغە ئیستە و قەیرانەکانیەو ھەل قولووە، ئەمەش لەھەمان کاتدا کۆکە بۇ ضارەسەرکەي طەوورەتري قۇناغە داھاتوو. ھەندیک لەر ووي سياسيەووە ضید لەم ئیشنیازە نابینن، بەتایەتي ئەو ھەزانەي ھەر لە سالەي (2003)ەو راکاھاتوون لەسەر مەلەکردن لە قولایي ئەو شوینانەدا کە لەر ووي سياسيەووە دابراون، ھەرۆکە لەوانەيە لەطلە ئارەزوووە نیووەولەتەي و ھەریامایەتيەکاندا نەطونجەت و کاربەتري لەسەر دۇخەي عیراقی بکات و کاربەت لەوانەي کە راکاھاتوون لەطلە عیراقدا مامەلە بکەن بەئەي ھاوکیشەي نواندني طۆرەئانە عیراقیەكە. ھاوئەيماننەتي راطوزەر ئیكەھاتەکان ھاوئەيماننەتي بەھەز دادەمزرینەتي و ھاوکیشەي ھیشتنەوێ ھەمووان بۇ ئیطە سياسيەكەي بە ئاریزراوي دەھیلەیتەووە بێ ئەوێ بواری بەکەسانی تر بەدات کە ئیشبەکەون و رۆلەکان ئالووظور ئییکەن، کەسانیەك ھەن بۇ ئیطەكەي لیکرراوي ئی کاندیکراووە کەضي رەتیکردووتەو، نەك لەبەرئەوێ لە سببەكەیدا یاخود بەجیەھانەکانیدا لەكەیکە ھەبەت، بەلکە لەبەرئەوێ شیاو و لیھاتوو بوو و خاوەن توانا بوو ترساووە کە لە ھەل بەدەردەكەدا ئیشەنط بێت. ضارەسەرە خووزیارەکان بۇ قەیرانەكەي عیراق دەبەت لە ئاستي راکاھەتيەکاندا بێت، بەشەوێەكە لەتوانادا نیە رووبەر ووي راکاھەتيە طەوورەکان بە ضارەسەر ئینەکردن بکریت و لە خوێکەووە بۇ خوێکەي تر بسوریتەووە و دەربکریت. ئەوێ لەدیمەني بزوتني طشني بینرا لە جەماوەرکەي نارازي لە سروشتي سیستەكە و ھەل سۆکەوتي سياسيەکان لەطلە لایەني زۆرینەي ھاسۆز لەطلە بزوتنەووەكەدا، ھەرۆکە زیدەري بالاي ئشتیوان بۇ داخووزي ساكازي و بەرەنطاري طەندەلي، ئامادەكەي دەنط بلاند بوو لەسەر ئەو ئیویستیەي کە ضارەسەرکە ھاوشیەووەبوو بە دەستووردانیەكە نەشتەرطەریانە، لەطلە جەختکردنەووە لەوێ کە کوتلەي راطوزەر ناتوانیەت دوور کەوێتەووە لە ھاوکیشەي (دەولەت و نادەولەت) ضونکە بەکەم/ تەقلە دەدات بۇ طەيشتنەي ئامادە بە ھەل سۆکەوتي نوینەريکەي تەندروست، تەبەيني دەکریت کە خویندەنەووە طۆرەئانەي سياسي عیراقی کە بریار دەدات لەسەر ئەوێ کە ھیس کوتلەیکە تواناي ئەوێ نیە بطاتە بەکلايیکردنەووە ھەل بەدەردەكە (نیووە + یەك)، ئەمەش ئەو دەھەستەنيەت ھەموو ئیویستی بە ھەمووانە، لەبەرئەووە بۆضي کات بەفیرۆبەدين و خویندەنەووەكەي دروست بۇ قۇناغەكە و ئیویستیەکانی نەکەين، بۇ ضارەسەرکەي کۆتايي خۇئامادە بەکەين ، کە تەیدا کەبەركەي بۇ خزمەتي عیراق و میللەتەكەي بێت لەسەر بنەماي ھاوئەيماننەتي و ئرۇدەي نیشتمانەي؟

عمارة حة كيم

سەرۆكى هاوثة بما نيّتي عيراقية كان